

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26

(nasproti „Zlate kralje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

štvo slovenskih učiteljic in Hranilnica in posojilnica Učit. konvikta. — O zborovanjih objavimo pozneje posebna poročila.

—r— Društvo »Vrtnarska šola« ima svoj redni občni zbor dne 6. malega travna v Kamniku v kavarni Vanossi ob tretji uri popoldan.

—r— Odbor obrtnonadaljevalne šole v Kranju je v svoji seji dne 11. marca t. l. sklenil, da se pomnoži število tedenskih učnih ur za trgovske učence I. razreda na šest tedenskih ur. Glede pokritja primanjkljaja, izkazanega v proračunu za leto 1913., je sklenil zahtevati predložiti mestni občini v Kranju s prošnjo, da prevzame jamstvo za vsakoletni morebitni primanjkljaj.

—r— Iz ljudskošolske službe. Za suplentko na mesto na dopustu se nahajajoče učiteljice Leopoldine Podobnikove na Gori je bila imenovana prov. učiteljica v Zgornjem Logatcu Franciška Kavčičeva. Za provizorično učiteljico v Dolnjem Logatcu je bila imenovana Helena Kraigherjeva iz Rakeka. — Za provizorično učiteljico in voditeljico šole na Dobravi pri Kropi je imenovana Marija Sajovic, doslej provizorična učiteljica v Gorenjih Gorjah. — Za suplenta na šolo pri Devici Mariji v Polju je imenovan namesto učiteljice Ivane Majer, ki je zaradi bolezni na dopustu, absolvirani učiteljski kandidat Franc Jankovič, dosedanja suplentka na šoli na Viču Marija Držaj je imenovana za provizorično učiteljico na šoli v Polhovem Gradcu. Za prov. učitelja na štiri-razrednici pri Sv. Jerneju v krškem okraju je imenovan Viktor Sotenšek, na mesto nadučitelja Riharda Megušarja pa, ki je zaradi bolezni na dopustu, je imenovana za suplentinja v Podzemlju absolvirana kandidatinja Katarina Vrtačičeva. Tereza Črnogorjeva je imenovana za začasno učiteljico v Višnji Gori. Učitelj Friderik Dermelj je imenovan za začasnega voditelja na isti šoli. Učiteljica Eliza Zupančičeva je imenovana za začasno učiteljico v Ribnici. Josipina Šterlekarjeva je imenovana za začasno učiteljico v Ratečah na Gorenjskem. Marija Bizjakova in Josipina Demšarjeva sta imenovani za suplentini, prva na šoli pri Sv. Petru v Ljubljani, druga v St. Vidu nad Ljubljano.

—r— Načrti za novo ljudsko šolo na Jesenicah na Gorenjskem so izgotovljeni in tudi proračun je gotov. Poslojje samo bo stalo okoli 250.000 K, prostor okoli 70.000 K in šolska oprava tudi okrog 40.000 K, skupaj torej 360.000 K. Ako odštejemo za to že nabrani denar 41.000 kron, bo morala najeti občina posojilo okoli 310.000 kron.

Štajerske vesti.

—š— Štajersko učiteljstvo in draginjska doklada. Štajerski deželni odbor je sklenil vzeti v pretes vprašanje draginjskih doklad deželnim uslužbencem in ljudskošolskemu učiteljstvu, čim se zaradi male finančne reforme pogloblja finančni položaj štajerske dežele. Ako deželni zbor zaradi obstrukcije ne bo imel prilike, da uredi to vprašanje, ga izvrši deželni odbor na lastno pest.

—š— Iz seje deželnega šolskega sveta štajerskega z dne 8. t. m. Imenovani so: prov. učitelj Jožef Wamlek iz Laškega za učitelja ravnatoma; prov. učitelj v Grižah Bogomir Zdošek za definitivnega učitelja ravnatoma. Potrdili so imenovanje definitivnega učitelja v Slov. Gradcu (mesto) Maksa Dobača za učitelja na deški šoli v Gradcu. — Na štiri-razrednici v Sv. Marjeti ob Pesnici (III. plačilni razred) je razpisano mesto definitivnega učitelja; prošnje do 31. t. m.

—š— Se mal popravek. Vašemu korektorju nisem rekel, da je strašansko jurist, ampak da je purist, Franc Brinar.

—š— Otroška predstava v Žalcu. Žalskemu učiteljstvu je čestitati na otroški predstavi, ki jo je priredilo v nedeljo, 9. t. m. Srčkane deklamacije najmanjših in večjih šolskih otrok, krasno naštudirani pevski zbori, ki jih je spremljal na klavirju učitelj Vrečer, solopetja, nastop mladih umetnic kot solistkin na klavir in gosli, pogovor dveh lastavčic, gledališka predstava »Lažniva Danica«, sploh skrbno izbran in ravno tako skrbno priučen vzpored, sigurne in živahne nastop mladine, vzoren red, zraven pa okusno opremljen oder v krasni, električno razsvetljeni risalni dvorani, napolnjeni z ob-

činstvom do zadnjega kotička: vse to je napravilo na čutečega prisostvovalca globok vtisk. — Trud, ki ga je imelo učiteljstvo za to lepo prireditev, more prav ceniti le oni, ki je že sam uprizarjal slično predstavo. — In plačilo? Najboljše plačilo vam bodi zadoščenje na prelepem uspehu!

—š— Umrla je v Ljutomeru soproga ravnateljca meščanske šole, gospa Franja Spanda. — V Orehovi vasi je umrl gimnazijec 7. šole Jožef Rudolf.

—š— Obrtno nadaljevalno šolo v Brežicah obiskujejo samo Slovenci in se poučujejo slovensko. Potem bi moral, kakor druge slovenske obrtne šole na Sp. Štajerskem, tudi našo nadzorovati obrtni nadzornik iz Ljubljane. Da se našim Nemcem ne bi tu krivica zgodila, je občinski urad oblasti v Oračcu sporočil, da je šola nemška. Tudi tukaj se izvrši kmalu izpremembra v korist Slovencev.

—š— Celjski meštni svet je imel pretekli petek javno sejo, v kateri se je med drugim razpravljalo o vlogi krajnega šolskega sveta za Celjsko okolico glede šolske stavbe na stavbišču, ki ga je okoliška občina v ta namen že pred mnogimi leti kupila na Karolinski cesti v Celju. Mesto je bolj iz hudočije in nagajivosti kakor iz faktične potrebe projektiralo čez to stavbišče cesto proti bolnišnici, da bi novo slovensko šolo v Celju onemogočilo. Sedaj pa je izjavil v okoliškem občinskem zastopu dr. Ambrožič, da bo mesto prej kot ne odstopilo od ceste na tem stavbišču in da bi se mogla potem tu zidati nameravana okoliška dekliška šola, ne pa v Gaberju. Občinski zastop Celjske okolice je na to priporočal krajnemu šolskemu svetu, naj bi vendar v smislu Ambrožičevega predloga povprašal pri mestu, kako stališče bi zavzel napram šolski stavbi na omenjenem prostoru. Mestni svet pa je soglasno izjavil, da od dotične ceste ne oustopi, in je torej stavba nove slovenske šole za okolico v mestu onemogočena. Sedaj se bo prejkoprej začelo s stavbo v Gaberju.

—š— Na naslov dr. Antona Korošca je priobčila »Pädagogische Zeitschrift«, opisujoč samoumora učiteljev Karbe in Trafenika, sledeči apel: »Dva učiteljska samomora tekoma 48 ur! Ali bodo nadaljevali oni politiki, ki ne pripuste regulacije učiteljskih plač, svojo frivolno igro? G. dr. Korošec! Mi vas s tem resno vprašamo: Ali boste še imeli voščil takim strašnim dokazom za vnebovpijočo bedo učiteljstva pogum ovirati ureditev njegovih službenih prejemkov? Kaj takega skoraj ne moremo od vas verjeti. Vi ste duhovnik in boste morali pred večnim sodnikom dati tem hujši odgovor za nesrečne žrtve svoje politike. Prva dva, ki ju je gnalo siromaštvo v smrt, sta bila vaša rojaka. Premislite to, g. dr. Korošec! Ravno vaši rojaki trpe največ, ker so v najslabšem plačilnem razredu. Ali hočete še več tako strašnih dokazov za regulacijo učiteljskih plač provocirati? Pustite enkrat politiko na strani in bodite — duhovnik. Potem boste že našli pravo pot, če se sestane štajerski deželni zbor meseca aprila ali maja in se boste postavili na našo stran! — Oni, ki je to pisal je bil velik optimist. Zakaj, da bi mogel katerikoli izmed voditeljev naše duhovščine misliti in delati pravično in človeški napram političnemu nasprotniku, je popolnoma izključeno. Zategadelj bo nasprotnik dr. Korošec s svojimi duhovniki regulaciji učiteljskih plač tako dolgo, dokler bo mogel in če se vse spodnještajersko učiteljstvo postreli. Za človeka, ki ni Koroščeve stranke volilec, ni in ne bo po mnenju duhovščine nikoli škoda.

—š— »Štajerc« in slovensko učiteljstvo. »Štajerc« graja v svoji zadnji številki spodnještajersko učiteljstvo, da vztraja navzlic preganjanju od slovenske duhovščine še svojim narodnim idealom zvesto, da podpira one, ki se nesebično trudijo in žrtvujejo za narodov napredek, da si politično slabi. »Štajerc« poziva učiteljstvo naj ystopi v njegov tabor ali pa postane narodno docela indiferentno. Na prvi pogled je to neka mamljiva vaba — ali naše učiteljstvo je toli značajno, da vztraja tudi v sedanjih težkih časih v narodnem taboru. Ako mu pa hoče »Štajerc« zares nesebično dobro, naj vpliva na svoje kruhodajalce v nemško-nacionalnem taboru, da izposluje učiteljstvu zvečane vsaj — draginjske doklade. Pa na te bo čakalo slovensko in — nemško učiteljstvo zaman!

—š— Iz ljutomerskega okraja nam pišejo: Na neki desetrazrednici našega okraja službuje s kateheti vred dvanajst učnih oseb. Smrt pa si je izbrala izmed tega učiteljstva svojo žrtev, ki so jo pokopali ne v službenem, ampak v drugem kraju. Pokojnika je spremlilo k večnemu počitku mnogo tovarišev in tovarišic, da celo najodličnejše osebe v okraju. Izmed učiteljskega zbora omenjene šole pa je došlo k pogrebu rajnega tovariša komaj ena tretjina, dasi ležita oba kraja ob železnici. — Dogodilo pa se je, da je umrl kmalu na to v službenem kraju teh hipokolegialnih učiteljic in učiteljev — dokler so taki, jih pač ne moremo nazivati kot tovarišice, oz. tovariši — umirovljeni duhovnik, katerega pogreba sta se udeležili polnoštevno tudi pri pogrebu lastnega kolega izostali dve tretjini omenjenega učiteljskega zbora, da, še celo šole prosto bi radi imeli isti dan, dočim se pogreba tovariša, ki so ga pokopali v nedeljo, niso hoteli udeležiti. Og. učitelji in gđ. učiteljice, ki se vas tiče, vaše ravnanje je huda žalitev spomina vašega pokojnega tovariša, s takim postopanjem kompromitujete sami sebe in sramotite svoj lastni stan. Če še dodamo, da imajo na tej desetrazredni šoli samo enega »Učiteljskega Tov.« naročenega, je slika dogotovljena. Sicer pa: čas vstajenja je tu; upamo torej, da boste tudi vi, prizadeti, vstali in se pospeli do stanovske samozavesti!

Goriške vesti.

—g— Kako se Nemci v Gorici množijo. Nemci se v Gorici izdatno množijo. Nova železnica je pomnožila goriško nemštvo gotovo za 1000 oseb. Pred otvoritvijo te železnice je bilo v Gorici jako malo Nemcev. Svoje ljudske šole niso imeli. Nekaj penzioniranih uradnikov, nekaj častnikov s svojimi družinami, to je bilo vse. Danes je to že drugače. Nemci so si sezidali šolsko poslopje na Senenem trgu, ustanovili ljudsko šolo, ki jo je vlada kmalu po tem podržavila. Pred tremi leti je obiskavalo to šolo 60 otrok, danes pa ni v nemški šoli na Senenem trgu nič manj kakor 300 učencev in učenek! To govori dovolj jasno in glasno, kako se nemštvo v Gorici širi.

—g— 44 učiteljskih mest razpisanih. V tržaškem političnem okraju ni razpisanih v stalno nameščenje nič manj kakor 44 učiteljskih mest.

—g— Pregledovanje računov c. kr. okrajnega šolskega sveta za goriško okolico se nadaljuje. Dosedaj so prišli na sled raznim nerednostim.

—g— Furlanski študentje proti Gradiški. Zopet so dvignili furlanski študentje, na čelu jim Březina, in ogrevali so se za laško pravno fakulteto v Trstu in protestirali proti Gradiški kot sedežu laške pravne fakultete. Izvolili so odsek, ki naj ukrene vse, da ne pride fakulteta v Gradiško.

—g— »Dijaška kuhinja« in »Dijaška miza« v Gorici. Kam dovaja razdiranje, kaže tale slučaj: Pred leti so ustanovili v Gorici »Dijaško kuhinjo«. Potrebna je bila in storila je že veliko dobrega. Vodi jo profesorji, ki se prav nič ne pečajo s politiko. Kuhinja je dobivala tudi podporo od strani deželnega zbora. Vse v redu in prav, ali klerikalci v Gorici so tudi hoteli imeti svojo dijaško kuhinjo. Ustanovili so jo in ji dali ime »Dijaška miza«. Morda je bilo dobiti kakega naivnega človeka, ki bi rekel, da tako, z dvema kuhinjama bo res izborna preskrbljeno za slovenske dijake v Gorici. Ali kaj se je zgodilo! Lansko leto je zboroval gor. dež. zbor in dovolil precejšnjo vsoto »Dijaški mizi«. »Dijaški kuhinji« pa nič. V petičijskem odseku goriškega deželnega zbora imajo vedno večino Slovenci in lani so klerikalci poskrbeli za svojo »mizo«. »Dijaški kuhinji« so dali pa brco. To je bilo vse obsodbe vredno. Proti koncu lanskega leta smo čitali v »Soči« dolgo pritožbo »Dijaške kuhinje«, da gre slabo, da je premočno podpor, fond bo izčrpan, da se občuti posebno to, da kuhinja ni dobila deželne podpore in da je nevarnost, da bo treba ta dobrodelni zavod zapreti. Pred kratkim smo čitali pa v klerikalnih listih presenetljivo vest, da bo »Dijaška miza«, če pojde tako naprej, kmalu prazna in ničesar ne bodo imeli, kar bi položili nanjo!

—g— Podpore obrtno-nadaljevalnim šolam. C. kr. ministrstvo javnih del je do-

volilo z odlokom z dne 22. novembra 1912., da se izplačajo kuratorijem obrtno-nadaljevalnih šol v naši deželi podpore v polovičnem iznosu prispevkov za leto 1912. na račun državnih doneskov za leto 1913., katerih visokost se šele določi. Obrtno-nadaljevalne šole, ki pridejo pri tem v poštev v slovenskem delu dežele, so: V Gorici 1430 K, v Kanalu 270 K, v Ajdovščini 323 K, v Mirni 425 K, v Renčah 424 K, v Solkanu 641 K 50 vin., v Gabrovici 101 K, v Nabrežini 540 K, v Sežani 190 K, v Bovcu 110 K in v Tolminu 188 K.

—g— Izpit iz slovenske stenografije je pred izpraševalno komisijo v Zagrebu pred kratkim napravil vladniški učitelj c. kr. ženskega učiteljskega v Gorici Ivan Vovk. Tak izpit je doslej napravilo v Zagrebu že lepo število Slovencev.

Tržaške vesti.

—t— Podržavljenje tržaških srednjih šol in laške fakultete v Trstu. V petek in v soboto preteklega tedna so se vršile konference jugoslovanskih poslancev dr. Rybafa, dr. Gregorina in Spinčiča z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom in justičnim ministrom dr. Hochenburgerjem glede nameravanega podržavljenja tržaških srednjih šol. Poslanci so omenili tudi od vlade nameravano ustanovitev laške šole za ladijske strojnike. Daljša debata se je razvila tudi glede ustanovitve laške pravne fakultete v Trstu. Pri tej debati so dobili poslanci vtisk, da vlada pod nobenimi okoliščinami ne bo sprejela sedeža laške fakultete v Trstu.

—t— Slovenska učenjakinja. Pred seboj imamo zvezek izvestij geološke družbe na Dunaju (Mitteilungen der Geologischen Gesellschaft, Wien, V. 1912), ki ga popolnoma izpolnjuje spis »Der Drauzug in Hochpustertale«, ki ga je spisala naša rojkinja, Tržačanka, gospica dr. Marta Furlani, hčerka tov. Furlanija, učitelja na državni ljudski šoli na Lipskem trgu. Ne prisojamo si zmožnosti, da bi ocenjevali spis sami; zato naj navedemo le, da se je priznani geolog prof. Süß izrazil o spisu: »Lepo delo me je v resnici jako razveselilo. Spis napravlja vtisk zanesljivosti, dasiravno nasprotuje marsičemu, kar je veljalo doslej, in sme veljati v resnici za bistven napredek v razumevanju tega važnega dela naših Alp. Moje odkritosrčne čestitke na njem.« Tudi naše najodkritosrčnejše čestitke gospici doktorici!

—t— Analfabeti na Primorskem. Glede analfabetov prednjači na Primorskem Istra s 60.08% analfabetov, od teh pride na istrske Hrvatje 74.1%, na Italijane pa 49.1%. V Trstu samem je bilo veliko več analfabetov kot v Ljubljani (Ljubljana 8.47%, Trst 14.20%). Furlanski del goriške dežele šteje 31.66%, tolimski okraj (slovenski) 28.66% in sežanski okraj 21.98%.

—t— Tržaški deželni zbor. Uradna »Wiener Zeitung« priobčuje cesarski patent, s katerim je sklican tržaški deželni zbor na četrtek, dne 27. marca.

Istrske vesti.

—i— Da vemo kako in kaj! Gospod Rennato Pecchiari, tiskar in trgovec s pi sarniškimi potrebščinami v Kopru, je začel razpošiljati šolskim vodstvom, oziroma učiteljstvu koprskega okraja na ogled vzorce pisarniških in šolskih potrebščin v svrhu blagohotne naročbe. Stvar je čisto navadna, tudi zakonita, zato v popolnem redu; in nikomur bi niti na misel ne prišlo, baviti se s to stvarjo, ker vsakdo, celo Turek ima pravico, makari tudi kristjanu ponujati svojo kramo. Ali stvar ni tako nedolžna, kakor izgleda na prvi pogled, marveč ima jako pisano ozadje. Gosp. R. Pecchiari je namreč hud italijanski nacionallec in kot tak smrten sovražnik Slovanov, kakor je večina naših primorskih Italijanov. Gospod tiskar je tudi vnet in priznan sportman, kar je vsekako lepo in hvalevredno, če goji kdo sport iz ljubezni do sporta samega. Toda g. Pecchiari ne zaradi svojega telesa toliko zaradi sporta samega, temveč najbrže tudi zaradi tega, da vidi uspehe svojega truda na hrbtu kakega priljubljenega Slovanca. Ko je bilo namreč še slovensko učiteljske v Kopru in so nekateri Italijani videli v tem pljuvalnik, kamor so lahko izpljuvali svoj kulturni žolč, je bil g. tiskar med prvimi, ki so jim bili